

«شرق» در گفت‌وگو با نمایندگان، ارائه لوایح بودجه و برنامه هفتم بدون اولویت‌بندی را بررسی کرد

ناخشنودی مجلس از بدعت دولت

معصومه معظمی: براساس قانون و روالی قدیمی، دولت باید لایحه بودجه سالانه را هر ساله تا ۱۵ آذر تقدیم مجلس کند. اما امسال به دلیل هم‌زمانی لایحه بودجه ۱۴۰۲ و برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه، این امر محقق نشد و سازمان برنامه و بودجه نه تنها موفق نشد لایحه بودجه را در وقت مقرر تقدیم مجلس کند، بلکه حتی نتوانست برنامه هفتم توسعه را پیش از لایحه بودجه به مجلس بفرستد؛ از این رو وقتی با تأخیر ۲۰ روزه (پنجم دی) لایحه بودجه ۱۴۰۲ آن هم برخلاف روال سابق که رئیس‌جمهور با حضور در صحن علنی، لایحه بودجه را تقدیم رئیس مجلس می‌کند، بدون سررسودا و در سکوت این اتفاق افتاد. این امر به مطرح‌شدن شایعاتی مبنی بر اختلاف نظر میان رئیس مجلس و رئیس‌جمهور منجر شد. این شایعات زمانی داغ‌تر شد که قالیباف به بهانه اینکه دولت هنوز برنامه هفتم توسعه را به مجلس ارسال نکرده، از اعلام وصول لایحه بودجه ۱۴۰۲ سر باز زد و گفت تا برنامه هفتم توسعه به مجلس نیاید، از اعلام وصول لایحه بودجه سال جدید خبری نیست.

امسال از آن سال‌هایی است که علاوه بر تأخیر دولت در ارائه لایحه بودجه به مجلس، سرنوشت بررسی آن هم در حاله‌ای از ابهام قرار دارد. اتفاقی که دولت‌های نهم و دهم به دل‌ولایی در آن داشتند و عملکرد سازمان برنامه و بودجه فعلی هم در این باره شاید بی‌شباهت به اقدامات دولت احمدی‌نژاد در تأخیر ارائه لایحه بودجه به مجلس نباشد. طبق قانون دولت باید اول برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه را تقدیم مجلس می‌کرد سپس لایحه بودجه را می‌فرستاد و براساس آن برنامه، بودجه تنظیم می‌شد. اما بر اساس میل خودش و برخلاف نظر مجلس، با وجود اینکه پیش از یک سال از اتمام زمان قانونی برنامه ششم توسعه می‌گذرد، اول لایحه بودجه ۱۴۰۲ را به مجلس فرستاده است. موضوعی که باعث دلخوری اهالی بهارستان به ویژه رئیس مجلس شده است. از این رو، به گفته سید نظام موسوی، هیئت‌رئیس مجلس تصمیم گرفته است تا زمانی که تکلیف برنامه هفتم توسعه مشخص نشود، لایحه بودجه سال آینده را اعلام وصول و بررسی نکند. سخنگوی هیئت‌رئیس مجلس در این باره توضیح داد: «حجت‌الاسلام سید ابراهیم رئیسی، رئیس‌جمهور کشورمان طی نامه‌ای لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ را به مجلس شورای اسلامی ارسال کرده است. اما هر زمان که تکلیف برنامه هفتم توسعه مشخص شد، آن موقع مجلس لایحه بودجه سال ۱۴۰۲ را اعلام وصول می‌کند و وارد بررسی آن می‌شود».

موسوی افزود: «طبق قانون، لوایح بودجه سنواتی باید مطابق برنامه‌های پنج‌ساله توسعه تدوین شود و از آنجایی که هنوز برنامه هفتم توسعه تصویب نشده است، نمی‌توانیم وارد بررسی لایحه بودجه شویم مگر آنکه تکلیف برنامه هفتم توسعه روشن شود».

چالش جدید دولت و مجلس بر سر ۲ برنامه اقتصادی

با وجود اینکه شرایط اقتصادی کشور نابسامان است و تصمیمات غیرکارشناسانه برخی مسئولان اجرائی باعث کاهش ارزش پول ملی شده و معیشت مردم را تحت‌الشعاع قرار داده است، مجموعه

عوامل اقتصادی علاوه بر تصمیمات غلط اجتماعی و فرهنگی باعث بروز نارضایتی‌های اخیر در سطوح مختلف جامعه شده است؛ بنابراین انتظار می‌رفت در این شرایط خاص، مجلس و دولت با همدلی بیشتر سعی در رفع موانع و مشکلات کشور داشته باشند؛ نه اینکه با لج‌پازی به تشدید مشکلات دامن بزنند. اما به هر حال دولت برخلاف وعده‌های اولیه خود و ادعای سیدمحمد حسینی معاون پارلمانی رئیس‌جمهور که پیش از این به «شرق» گفته بود لایحه بودجه ۱۴۰۲ و برنامه هفتم در حال نهایی‌شدن است و هر دو برنامه تا وقت قانونی به مجلس ارائه می‌شوند، این مهم تا امروز که ۱۲ دی است محقق نشده و دولت تنها لایحه بودجه را با تأخیر به مجلس فرستاده که آن هم فعلا به دلایلی که مطرح شد، از سوی هیئت‌رئیس مجلس اعلام وصول نمی‌شود.

موضوعی که بارها طی چند روز گذشته زمینه‌ساز تذکر و انتقاد برخی نمایندگان شده و از تریبون مجلس یا در قالب گفت‌وگو و مصاحبه، اعتراض خود را به این رفتار دولت برای رعایت‌نکردن روال قانونی ارائه برنامه توسعه، سپس لایحه بودجه بیان کرده‌اند.

دولت ۲ سال برای ارائه برنامه هفتم توسعه فرصت داشت

برای نمونه می‌توان به برخی موارد فوق اشاره کرد. کمال‌علی پورخندکداری، نایب‌رئیس کمیسیون عمران مجلس، در خصوص تأخیر در ارسال لوایح بودجه ۱۴۰۲ و برنامه هفتم توسعه به مجلس گفته است: «اگر لایحه بودجه مطابق با قانون پنج‌ساله توسعه تنظیم می‌شد، بسیار ایدئال بود، چراکه بودجه برنامه سالانه است». این نماینده مجلس یازدهم تأخیر در ارائه لایحه بودجه هفتم توسعه از سوی دولت را نمره منفی برای دولت دانست و با اشاره به اینکه دولت دو سال برای تنظیم و ارائه برنامه هفتم به مجلس وقت داشته است، از تأخیر در ارائه آن گلایه کرد.

بودجه سالانه باید براساس برنامه هفتم توسعه تدوین شود

محمدصالح جوکار، رئیس کمیسیون شوراها و امور داخلی کشور در مجلس هم با بیان اینکه تأخیر در ارائه برنامه پنج‌ساله

هفتم توسعه و بودجه سالانه مشکلات جدی را ایجاد خواهد کرد، گفت: «در واقع این سؤال مطرح است که ما براساس کدام برنامه توسعه می‌خواهیم بودجه سالانه را مدنظر قرار دهیم».

جوکار همچنین با بیان اینکه موعد ۱۵ آذر، زمان ارائه لایحه بودجه را پشت سر گذاشته‌ایم، اظهار کرد: «امیدواریم با تغییرات در ساختار بودجه مواجه شویم و نظرات مقام معظم رهبری در ابلاغ سیاست‌های برنامه‌های توسعه را عملیاتی کنیم. تأخیر در ارائه برنامه پنج‌ساله هفتم توسعه و برنامه بودجه سالانه طبق جدول زمان‌بندی‌شده نباید صورت گیرد، با این حال شاید این تأخیرات به‌نوعی به نفع بودجه شود اما اگر این تأخیرات حاوی اصلاحات نباشد، قابل قبول نیست».

رئیس مجلس تمایل ندارد برنامه ششم توسعه باز هم تمدید شود

علاوه بر آنها رحیم زارع، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس یازدهم نیز در گفت‌وگو با «شرق» به انتقاد از تأخیر در ارائه لایحه بودجه ۱۴۰۲ و برنامه هفتم توسعه پرداخت و گفت: «نظر رئیس مجلس بر این است که بودجه سالانه باید بر اساس برنامه بسته شود. پس اول باید برنامه هفتم توسعه به مجلس بیاید بعد لایحه بودجه ۱۴۰۲». او ادامه داد: «قای قالیباف تمایل ندارد برنامه ششم توسعه برای سال دوم تمدید شود، بنابراین لایحه بودجه باید بر اساس برنامه هفتم توسعه بسته شود. به همین دلیل لایحه بودجه ۱۴۰۲ را اعلام وصول نمی‌کنند تا برنامه هفتم به مجلس بیاید».

سخنگوی کمیسیون تلفیق سال دوم مجلس در انتقاد به عملکرد سازمان برنامه و بودجه برای تعلل در تدوین برنامه هفتم توسعه توضیح داد: «سازمان برنامه و بودجه می‌توانست طی ۱۷ الی ۱۸ ماهی که از دولت می‌گذرد، مطالعه‌ای تطبیقی بر پیشینه برنامه‌های توسعه‌ای گذشته داشته باشند و طبق شرایط روز کشور و سیاست‌های ابلاغی مقام معظم‌رهبری برنامه هفتم توسعه را آماده کنند؛ اما به صورت کند پیش رفت».

• عکس: حمید وطنی فارس

به مجلس ارائه داده بود، اجرا می‌کند و این یعنی دهن‌کجی دولت (سازمان برنامه و بودجه) به مجلس. بودجه‌ای را که این همه مجلس برای آن کار کارشناسی انجام داد و شاخص‌ها را به نفع دولت تطبیق کرد، اجرا نمی‌کند. بنابراین مدل رفتاری که سازمان برنامه و بودجه پیش می‌برد به نفع کشور نیست».

عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس در پایان تأکید کرد: «مجلس می‌تواند همان بودجه ۱۴۰۱ را برای سال آینده مصوب کند، اما بعید است این اتفاق بیفتد. در نهایت اگر برنامه هفتم توسعه به مجلس بیاید، بودجه ۱۴۰۲ سه‌دوازدهم خواهد بود و اگر سازمان برنامه و بودجه تصمیمی برای ارائه برنامه هفتم قبل از سال نو نداشته باشد، بودجه را براساس برنامه ششم می‌بندیم که البته تحمیلی از سوی دولت است».

باید برنامه هفتم توسعه به مجلس بیاید تا بودجه ۱۴۰۲ طبق آن بررسی شود

عباس گلرو، عضو کمیسیون برنامه و بودجه مجلس، در گفت‌وگو با «شرق» دلیل تأخیر در ارائه لایحه بودجه و برنامه هفتم توسعه به مجلس را هم‌زمانی این دو برنامه دانست و گفت: «بحث ناهماهنگی در ارائه این دو برنامه وجود ندارد، اما دولت باید براساس قواعد هر سال بودجه را تا ۱۵ آذر تقدیم مجلس می‌کرد». او ادامه داد: «امسال با توجه به هم‌زمانی لایحه بودجه با برنامه هفتم تأخیری در ارائه این دو برنامه پیش آمده است که البته دلیل اصلی و رسمی آن را نمی‌دانم و احتمالا به دلیل هم‌زمانی این دو برنامه بوده، اما بهتر است دولت خودش در این باره توضیح بدهد». این نماینده مجلس یازدهم در ادامه افزود: «البته طبق اظهارات دوستان، سازمان برنامه و بودجه مشغول آماده‌سازی برنامه هفتم توسعه هستند، اما طبیعی است طبق آنچه مجلس طلب کرده و سخنگوی محترم هم اعلام کرده است، باید برنامه هفتم توسعه توسط دولت تقدیم مجلس شود تا مجلس بتواند براساس آن لایحه بودجه ۱۴۰۲ را اعلام وصول و بررسی کند».

این عضو کمیسیون برنامه و بودجه تشریح کرد: «الان در راه پیش‌رو داریم؛ یا برای دومین سال متوالی برنامه ششم توسعه را برای یک سال دیگر تمدید کنیم و بودجه ۱۴۰۲ را بر آن اساس بررسی کنیم؛ یا برنامه هفتم توسعه بیاید و در این صورت بودجه‌ای سه‌دوازهم تصویب کنیم و بعد از ایام نوروز بودجه سالانه را در دستور کار قرار دهیم».

زارع بی‌توجهی دولت به خواست مجلس در رعایت نوبت ارسال برنامه هفتم سپس لایحه بودجه ۱۴۰۲ را بدعت دولت دانست و گفت: «اگر برنامه هفتم در این ایام به مجلس نیاید، مجلس باید متقاعد شود که برای یک سال آینده با وجود بی‌میلی به تصویب برنامه ششم، این برنامه را یک بار دیگر تمدید کند. اقدامی که تحمیلی و بدعت دولت است».

سخنگوی کمیسیون تلفیق بودجه ۱۴۰۱ راهکاری برای برون‌رفت

از شرایط فعلی ارائه داد و گفت: «شاخص‌های برنامه ششم

توسعه، بیشتر کیفی است به همین دلیل قابلیت اندازه‌گیری آن

ضعیف است و متناسب با شرایط اقتصادی فعلی کشور نیست. از

سوئی دیگر نمی‌توان با عجله برنامه هفتم را هم تنظیم کرد. اما

دولت حداقل می‌توانست یک برش یک‌ساله از برنامه هفتم توسعه

را به مجلس ارائه دهد تا بتوانیم بر اساس آن بودجه ۱۴۰۲ را تنظیم

کنیم. این کار شدنی است. بعد از نوروز هم مابقی برنامه پنج‌ساله

هفتم را تنظیم و به مجلس ارائه می‌داد. اما هیچ‌یک از این کارها را

انجام نداده است. بنابراین تنها راه باقی‌مانده برای مجلس این است

که برنامه ششم را یک سال دیگر تمدید کند».

زارع در پاسخ به سخنان برخی نمایندگان که معتقدند دولت

بودجه ۱۴۰۱ را اجرا نکرده و مجلس زمان زیادی به آن اختصاص

داده و بودجه ۱۴۰۲ را نیز آماده نکرده است، بنابراین برای جلوگیری

از اتلاف وقت دوباره مجلس در بررسی بودجه ۱۴۰۲ همان بودجه

مصوب ۱۴۰۱ را به سال جدید انتقال دهند، این حرف را غیرکارشناسی

دانست و افزود: «امروزه دولت آنچه را در ابتدای لایحه بودجه ۱۴۰۱

ریموند ویل

RAYMOND WEIL
GENEVE

maestro collection

SARMAN Co.

No. 1832, Dr. Shariati St., Next to Pol-E-Roomi, Tehran - Iran